

2025/0543(COD)

20.1.2026

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

från utskottet för kultur och utbildning

till utskottet för industrifrågor, forskning och energi

över förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Horisont Europa, ramprogrammet för forskning och innovation, för perioden 2028–2034, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordning (EU) 2021/695 (COM(2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Föredragande av yttrande: Laurence Farreng

PA_Legam

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för kultur och utbildning lägger fram följande för utskottet för industrifrågor, forskning och energi, som är ansvarigt utskott:

Ändringsförslag 1

Förslag till förordning Skäl 2

Kommissionens förslag

(2) För att åstadkomma vetenskapliga, tekniska, ekonomiska, miljömässiga och samhälleliga effekter och maximera mervärdet av unionens investeringar i forskning och innovation bör unionen investera i forskning och innovation genom Horisont Europa, ramprogrammet för forskning och innovation för perioden 2028–2034 (programmet), vilket bör stärka konkurrenskraften, resiliensen, hållbarheten, det tekniska ledarskapet och den sociala sammanhållningen.

Ändringsförslag

(2) För att åstadkomma vetenskapliga, tekniska, ekonomiska, miljömässiga, **kulturella, utbildningsmässiga** och samhälleliga effekter och maximera mervärdet av unionens investeringar i forskning och innovation bör unionen investera i forskning och innovation genom Horisont Europa, ramprogrammet för forskning och innovation för perioden 2028–2034 (programmet), vilket bör stärka konkurrenskraften, resiliensen, hållbarheten, det tekniska ledarskapet och den sociala sammanhållningen.

Or. en

Ändringsförslag 2

Förslag till förordning Skäl 6a (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(6a) De kulturella och kreativa näringarna har en tydlig strategisk potential för unionens konkurrenskraft, särskilt inom ramen för digital innovation. De kulturella och kreativa näringarna och de därmed sammanhängande tekniska omvandlingarna, exempelvis de som rör artificiell intelligens och virtuell verklighet, är viktiga motorer för ekonomisk utveckling och fungerar som verktyg för att främja unionens tekniska

Ändringsförslag 3

Förslag till förordning Skäl 12

Kommissionens förslag

(12) Den nya europeiska Bauhausfaciliteten är förankrad i den strategiska planen för Horisont Europa 2025–2027⁴ och är ett flerårigt finansieringsverktyg utformat för att påskynda omvandlingen av bostadsområden genom hållbar och inkluderande utformning. Dess FoI-komponent bör finansieras av Horisont Europa, medan genomförandet bör uppnås genom andra EU-program och nationella medel.

⁴ Kommissionens beslut C(2024) 1741 av den 20 mars 2024.

Ändringsförslag

(12) Den nya europeiska Bauhausfaciliteten är förankrad i den strategiska planen för Horisont Europa 2025–2027⁴ och är ett flerårigt finansieringsverktyg utformat för att påskynda omvandlingen av bostadsområden genom hållbar, **kreativ, innovativ** och inkluderande utformning **och genom att överbrygga områdena för vetenskap, teknik, konst och kulturarv och integrera miljömässig hållbarhet i all unionspolitik**. Dess FoI-komponent bör finansieras av Horisont Europa, medan genomförandet bör uppnås genom andra EU-program och nationella medel.

⁴ Kommissionens beslut C(2024) 1741 av den 20 mars 2024.

Ändringsförslag 4

Förslag till förordning Skäl 14

Kommissionens förslag

(14) I en kunskapsbaserad global ekonomi bör unionens långsiktiga konkurrenskraft, tekniska ledarskap och kapacitet att hantera globala utmaningar främst bero på dess förmåga att utveckla, locka till sig och behålla högkvalificerade forskare med internationella kontakter. Strategisk investering i framstående forskare, deras utbildning, rörlighet och

Ändringsförslag

(14) I en kunskapsbaserad global ekonomi bör unionens långsiktiga konkurrenskraft, tekniska ledarskap och kapacitet att hantera globala utmaningar främst bero på dess förmåga att utveckla, locka till sig och behålla högkvalificerade forskare med internationella kontakter. Strategisk investering i framstående forskare **och doktorander**, deras

karriärmöjligheter, inom och utanför den akademiska världen, är en förutsättning för att upprätthålla innovation, ekonomisk resiliens och ett välmående samhälle. I linje med principerna i den europeiska stadgan för forskare bidrar Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna till att främja detta mål. Programmet bör förstärka kopplingarna mellan universitet och innovationsekosystem, inklusive den privata sektorn. Det bör göra det möjligt att fullborda det europeiska forskningsområdet, bland annat genom att utveckla förmågan i den europeiska sektorn för högre utbildning att konkurrera med sina globala motparter genom samarbete samt genom att stödja och locka till sig talanger och mobilisera fler privata investeringar, **inklusive** genom **initiativ inom högre utbildning som** europeiska universitetsallianserna, i synergi med Erasmus+ och i linje med denna förordnings mål och åtgärder.

utbildning, rörlighet och karriärmöjligheter, inom och utanför den akademiska världen, är en förutsättning för att upprätthålla **kunskap**, innovation, ekonomisk resiliens och ett välmående samhälle. I linje med principerna i den europeiska stadgan för forskare bidrar Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna till att främja detta mål. Programmet bör förstärka kopplingarna mellan universitet och innovationsekosystem, inklusive den privata sektorn. Det bör göra det möjligt att fullborda det europeiska forskningsområdet, bland annat genom att utveckla förmågan i den europeiska sektorn för högre utbildning att konkurrera med sina globala motparter genom samarbete samt genom att stödja och locka till sig talanger och mobilisera fler privata investeringar, **särskilt** genom **de** europeiska universitetsallianserna, i synergi med Erasmus+ och i linje med denna förordnings mål och åtgärder.

Or. en

Ändringsförslag 5

Förslag till förordning Skäl 14a (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(14a) Fragmenteringen av unionens sektorer för högre utbildning och forskning undergräver unionens förmåga att slå vakt om sin suveränitet, främja sina värden och hävda sitt globala inflytande. Ökad integration kan stärka unionens strategiska ställning. I detta avseende har de europeiska universitetsallianserna ett flerdimensionellt syfte och bidrar både till förverkligandet av det europeiska forskningsområdet och det europeiska området för högre utbildning, och deras bevisade framgång bidrar till unionens konkurrenskraftsmål.

Ändringsförslag 6

Förslag till förordning Skäl 15

Kommissionens förslag

(15) Europeiska innovationsrådet (EIC) bör stimulera marknadsskapande deeptech-innovation. Det bör även identifiera, utveckla och sprida dessa deeptech-innovationer genom sina instrument. EIC bör genom sammanhängande och effektivt stöd fylla vakuumet inom det offentliga stödet till, och privata investeringar i, banbrytande teknik och deeptech-innovation. EIC bör ha som mål att genom sina instrument underlätta, inkludera och påskynda innovatörens väg från forskning till marknad och göra det möjligt för unionen att ha ledande företag inom framväxande teknikområden för att uppfylla de sociala och ekonomiska målen och undvika beroenden av andra regioner. EIC bör stödja högriskinnovationer med stor potential och företag som tar sådana tekniska, vetenskapliga eller ekonomiska risker eller lednings- eller marknadsrisker som gör att de ännu inte anses helt lönsamma och därför inte kan få de investeringar de behöver för att bli globalt konkurrenskraftiga på marknaden. Detta bör inkludera både en öppen (underifråndriven) och en utmaningsdriven strategi, i nära samordning och samverkan med Europeiska konkurrenskraftsfonden och dess politikområden. Det bör inkludera en "DARPA"-strategi med satsning på att stödja uppstarts företag på försvarsområdet och inom produkter med dubbla användningsområden samt deras uppskalning, i full överensstämmelse med verksamheten inom EKF:s InvestEU-instrument, EU:s system för försvarsinnovation och Cassini (initiativet för rymdentreprenörskap). Genomförandet

Ändringsförslag

(15) Europeiska innovationsrådet (EIC) bör stimulera marknadsskapande deeptech-innovation. Det bör även identifiera, utveckla och sprida dessa deeptech-innovationer genom sina instrument. EIC bör genom sammanhängande och effektivt stöd fylla vakuumet inom det offentliga stödet till, och privata investeringar i, banbrytande teknik och deeptech-innovation. EIC bör ha som mål att genom sina instrument underlätta, inkludera och påskynda innovatörens väg från forskning till marknad och göra det möjligt för unionen att ha ledande företag inom framväxande teknikområden för att uppfylla de sociala och ekonomiska målen och undvika beroenden av andra regioner. EIC bör stödja högriskinnovationer med stor potential och företag, **samt universitet och universitetsbaserade inkubatorer**, som tar sådana tekniska, vetenskapliga eller ekonomiska risker eller lednings- eller marknadsrisker som gör att de ännu inte anses helt lönsamma och därför inte kan få de investeringar de behöver för att bli globalt konkurrenskraftiga på marknaden. Detta bör inkludera både en öppen (underifråndriven) och en utmaningsdriven strategi, i nära samordning och samverkan med Europeiska konkurrenskraftsfonden och dess politikområden. Det bör inkludera en "DARPA"-strategi med satsning på att stödja uppstarts företag på försvarsområdet och inom produkter med dubbla användningsområden samt deras uppskalning, i full överensstämmelse med verksamheten inom EKF:s InvestEU-instrument, EU:s system för försvarsinnovation och Cassini (initiativet

bör ske i nära samverkan och samordning med Europeiska konkurrenskraftsfonden.

för rymdentreprenörskap). Genomförandet bör ske i nära samverkan och samordning med Europeiska konkurrenskraftsfonden.

Or. en

Ändringsförslag 7

Förslag till förordning Skäl 20

Kommissionens förslag

(20) Programmet bör genomföra konkreta åtgärder som stöd för kapacitetsuppbyggnad i länder som omfattas av breddning av deltagandet och bör stärka samarbeten i hela unionen som höjer forsknings- och innovationskapaciteten i länder som omfattas av breddningen och övergångsländer för att bygga upp ett mer sammanhållet och integrerat europeiskt FoI-system och bidra till målet att investera minst 3 % av BNP i forskning och utveckling. De stödberättigade medlemsstaterna från perioden 2021–2027 bör vara uppdelade i två grupper under hela programmets löptid, på grundval av indexet på resultattavlan för innovation och den relativa finansiella avkastningen utifrån bruttonationalinkomst (BNI) baserat på följande kriterier: i) ”övergångsländer”, med både ett index på över 75 % av unionsgenomsnittet enligt resultattavlan för innovation (2023–2025) och en positiv relativ finansiell avkastning utifrån BNI (2021–2025) inom ramen för Horisont Europa, och ii) ”länder som omfattas av breddning av deltagandet”, i form av alla övriga stödberättigade medlemsstater under perioden 2021–2027.

Ändringsförslag

(20) Programmet bör genomföra konkreta åtgärder som stöd för kapacitetsuppbyggnad i länder som omfattas av breddning av deltagandet och bör stärka samarbeten i hela unionen som höjer forsknings- och innovationskapaciteten i länder som omfattas av breddningen och ***i övergångsländer, med utgångspunkt i befintliga initiativ såsom de europeiska universitetsallianserna och deras metoder,*** för att bygga upp ett mer sammanhållet och integrerat europeiskt FoI-system och bidra till målet att investera minst 3 % av BNP i forskning och utveckling. De stödberättigade medlemsstaterna från perioden 2021–2027 bör vara uppdelade i två grupper under hela programmets löptid, på grundval av indexet på resultattavlan för innovation och den relativa finansiella avkastningen utifrån bruttonationalinkomst (BNI) baserat på följande kriterier: i) ”övergångsländer”, med både ett index på över 75 % av unionsgenomsnittet enligt resultattavlan för innovation (2023–2025) och en positiv relativ finansiell avkastning utifrån BNI (2021–2025) inom ramen för Horisont Europa, och ii) ”länder som omfattas av breddning av deltagandet”, i form av alla övriga stödberättigade medlemsstater under perioden 2021–2027.

Or. en

Ändringsförslag 8

Förslag till förordning Skäl 20a (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(20a) Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) bör, framför allt genom sina kunskaps- och innovationsgrupper (KI-grupper), sträva efter att stärka ekosystemen för innovation för att ta itu med globala utmaningar genom att främja integrering av näringsliv, forskning, högre utbildning och entreprenörskap. EIT bör bedriva innovationsstimulerande verksamhet och stödja integreringen av högre utbildning i innovationsekosystemet, framför allt genom att stimulera företagarutbildning, främja starka samarbeten mellan industrin och den akademiska världen och ta reda på vilka färdigheter som framtidens innovatörer kan komma att behöva för att kunna ta sig an globala utmaningar, vilket bland annat inbegriper avancerade färdigheter på det digitala området och inom innovation. EIT:s stödsystem bör gagna EIC-stödmottagare, och uppstartsföretag från EIT:s KI-grupper bör ha tillgång till EIC-åtgärder.

Or. en

Ändringsförslag 9

Förslag till förordning Artikel 2 – stycke 1 – led 24

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(24) kunskapstriangel: **inrättande** av **nätverk** mellan utbildningsinstitutioner, forskningsorganisationer och företag i syfte att skapa innovationsekosystem som gör det möjligt att skapa en innovationskedja från den inledande innovationen via utbildning i entreprenörskap till skapande av uppstartsföretag och tillväxt av

(24) kunskapstriangel: **integrering** av, **och samspel** mellan, **utbildning, forskning och innovation genom** utbildningsinstitutioner, forskningsorganisationer och företag i syfte att skapa innovationsekosystem som gör det möjligt att skapa en innovationskedja från den inledande innovationen via

expanderande företag.

utbildning i entreprenörskap till skapande av uppstartsföretag och tillväxt av expanderande företag.

Or. en

Ändringsförslag 10

Förslag till förordning Artikel 2 – stycke 1 – led 24a (ny)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(24a) europeiska universitetsallianser: det flaggskeppsinitiativ som kommissionen lanserade 2019 med målet att stödja långsiktigt, systemövergripande, hållbart och uppdragsstyrt samarbete mellan institutioner för högre utbildning i och utanför Europa som utvecklar gemensam styrning, interoperabla strukturer och integrerade strategier inom utbildning, forskning och innovation samt samhällsengagemang och skapar alleuropeiska campus mellan olika universitet som möjliggör sömlös och inkluderande rörlighet, gemensamma utbildningsvägar och läroplaner, gemensamma forsknings- och innovationsekosystem och talangcirkulation i hela Europa.

Or. en

Ändringsförslag 11

Förslag till förordning Artikel 3 – punkt 2 – strecksats 1

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

– Skapa högkvalitativa kunskaper och färdigheter och attraktiva karriärmöjligheter för forskare samt stödja genomförandet av det europeiska forskningsområdet.

– Skapa högkvalitativa kunskaper och färdigheter och attraktiva karriärmöjligheter för forskare ***och doktorander*** samt stödja genomförandet av det europeiska forskningsområdet.

Or. en

Ändringsförslag 12

Förslag till förordning

Artikel 4 – punkt 1 – led c – led ii

Kommissionens förslag

- ii) **Innovationsekosystem**, bland annat verksamhet för att främja ett tätare samspel i unionen mellan högre utbildning, forskning och innovation samt näringsliv, som alla är en del av kunskapstriangeln.

Ändringsförslag

- ii) **Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och innovationsekosystemen**, bland annat verksamhet för att främja ett tätare samspel i unionen mellan högre utbildning, forskning och innovation samt näringsliv, som alla är en del av kunskapstriangeln.

Or. en

Ändringsförslag 13

Förslag till förordning

Artikel 4 – punkt 1 – led d – led ii

Kommissionens förslag

- ii) Forsknings- och **teknikinfrastrukturer**.

Ändringsförslag

- ii) Forsknings- och **teknikutrustning**.

Or. en

Ändringsförslag 14

Förslag till förordning

Artikel 5 – stycke 1 – led a

Kommissionens förslag

- a) Säkerställa en tvärvetenskaplig strategi där så är tillämpligt och integrera samhällsvetenskap och humaniora i alla programmets komponenter, inbegripet särskilda ansökningsomgångar om ämnen relaterade till samhällsvetenskap och humaniora.

Ändringsförslag

- a) Säkerställa en tvärvetenskaplig strategi där så är tillämpligt och integrera **kulturella och kreativa näringar**, samhällsvetenskap och humaniora i alla programmets komponenter, inbegripet särskilda ansökningsomgångar om ämnen relaterade till **kultur**, samhällsvetenskap och humaniora.

Or. en

Ändringsförslag 15

Förslag till förordning Artikel 9 – punkt 4 – led b

Kommissionens förslag

b) Engagemang för en regelbaserad öppen marknadsekonomi med rättvis och skälig hantering av immaterialrättigheter, respekt för de mänskliga rättigheterna och underbyggd av demokratiska institutioner.

Ändringsförslag

b) Engagemang för en regelbaserad öppen marknadsekonomi med rättvis och skälig hantering av immaterialrättigheter, respekt för de mänskliga rättigheterna **och respekt för den akademiska friheten och för friheten i fråga om vetenskaplig forskning** och underbyggd av demokratiska institutioner.

Or. en

Ändringsförslag 16

Förslag till förordning Artikel 15 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. Forskningssamverkan ska stödja skapandet av gränsöverskridande samarbetsnätverk inom forskning och innovation som sammanför enheter inom olika ämnesområden för att stödja utveckling och snabb spridning av högkvalitativa resultat till stöd för unionens industriella konkurrenskraft, rymden, säkerhet, ren omställning, beredskap och resiliens, ta itu med samhällsutmaningar, inbegripet kultur och kreativitet, och stärka forskningens genomslag inom utveckling och stöd för unionspolitik.

Ändringsförslag

1. Forskningssamverkan ska stödja skapandet av gränsöverskridande samarbetsnätverk inom forskning och innovation som sammanför enheter inom olika ämnesområden för att stödja utveckling och snabb spridning av högkvalitativa resultat till stöd för unionens industriella konkurrenskraft, rymden, säkerhet, ren omställning, **digitala omvandlingar**, beredskap och resiliens, ta itu med samhällsutmaningar, inbegripet kultur och kreativitet, och stärka forskningens genomslag inom utveckling och stöd för unionspolitik.

Or. en

Ändringsförslag 17

Förslag till förordning Artikel 16 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. EIC ska identifiera, utveckla och skala upp deeptech och omvälvande innovationer, från forskning till uppskalning. Detta ska genomföras huvudsakligen genom öppna underifråndrivna ansökningsomgångar, samtidigt som en balanserad portfölj med åtgärder mellan tematiska områden säkerställs. Detta ska kompletteras med ansökningsomgångar som är tematiskt riktade och innefattar utmaningar inom områden av potentiellt strategiskt intresse, i nära samarbete med EKF:s politikområden, främst med EKF:s InvestEU-instrument.

Ändringsförslag

1. EIC ska identifiera, utveckla och skala upp deeptech och omvälvande innovationer, från forskning till uppskalning, **och täcka in hela FoI-kontinuumet. Det ska vara öppet för alla typer av innovatörer, däribland universitet, forskningsorganisationer och tvärvetenskapliga konsortier.** Detta ska genomföras huvudsakligen genom öppna underifråndrivna ansökningsomgångar, samtidigt som en balanserad portfölj med åtgärder mellan tematiska områden säkerställs. Detta ska kompletteras med ansökningsomgångar som är tematiskt riktade och innefattar utmaningar inom områden av potentiellt strategiskt intresse, i nära samarbete med EKF:s politikområden, främst med EKF:s InvestEU-instrument.

Or. en

Ändringsförslag 18

Förslag till förordning Artikel 17 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. Programmet ska stödja **organisationer** så att de kan skapa konkurrenskraftiga, robusta och sammankopplade innovationsekosystem och ramförutsättningar. För det ändamålet ska synergier med unionsprogram och med nationella och regionala program eftersträvas.

Ändringsförslag

1. Programmet ska stödja **enheter såsom EIT och dess befintliga kunskaps- och innovationsgrupper** så att de kan skapa konkurrenskraftiga, robusta och sammankopplade innovationsekosystem och ramförutsättningar. För det ändamålet ska synergier med unionsprogram och med nationella och regionala program eftersträvas.

Or. en

Ändringsförslag 19

Förslag till förordning Artikel 18 – rubriken

Kommissionens förslag

Det europeiska forskningsområdet **och infrastruktur**

Ändringsförslag

Det europeiska forskningsområdet

Or. en

Ändringsförslag 20

**Förslag till förordning
Artikel 18 – punkt 2**

Kommissionens förslag

2. Programmet ska säkerställa ett effektivt främjande och skydd av värden och principer för det europeiska forskningsområdet och pakten för forskning och innovation, främst etik och integritet inom forskning och innovation, forskningsfrihet, jämställdhet och lika möjligheter, samt främja attraktiva forskningskarriärer och rörlighet. Finansieringen av forsknings- och teknikinfrastrukturer ska bidra till att förse unionen med ett starkt och sammanhängande ekosystem av hållbara anläggningar och tjänster i världsklass som bygger på prioriterad EU-omfattande infrastruktur samt kompletterande, nationell spjutspetskapacitet liksom användning av finansieringsinstrument, bland annat europeiska partnerskap. ***Programmet ska täcka upp till 20 % av kostnaderna för att bygga upp kritisk ny kapacitet i världsklass för europeiska forsknings- och teknikinfrastrukturer.***

Ändringsförslag

2. Programmet ska säkerställa ett effektivt främjande och skydd av värden och principer för det europeiska forskningsområdet och pakten för forskning och innovation, främst etik och integritet inom forskning och innovation, forskningsfrihet, jämställdhet och lika möjligheter, samt främja attraktiva forskningskarriärer och rörlighet. Finansieringen av forsknings- och teknikinfrastrukturer ska bidra till att förse unionen med ett starkt och sammanhängande ekosystem av hållbara anläggningar och tjänster i världsklass, ***exklusive byggkostnader***, som bygger på prioriterad EU-omfattande infrastruktur samt kompletterande, nationell spjutspetskapacitet liksom användning av finansieringsinstrument, bland annat europeiska partnerskap.

Or. en